

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΜΟΣΧΑΣ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΡΩΣΙΑΣ

Α' Τρίμηνο 2022

Μεθοδολογικές παρατηρήσεις

Η ρ/Ομοσπονδιακή Τελωνειακή Υπηρεσία έχει σταματήσει να δημοσιεύει στατιστικά στοιχεία μετά τον Ιανουάριο τ.ε λόγω της ουκρανικής κρίσης και των δυτικών κυρώσεων που ληφθεί κατά της Ρωσίας.

Προς αποτύπωση των διεθνών εμπορικών ροών της Ρωσίας για το Α' τρίμηνο 2022 χρησιμοποιήθηκαν:

- στοιχεία της Eurostat στα οποία είχαμε πρόσβαση για Ρωσία και 27
- δημοσιεύματα ρωσικού τύπου που αφορούν το εμπόριο της χώρας με Γερμανία και Ιταλία, Ολλανδία, Πολωνία και Γαλλία.
- δημοσιεύματα ρωσικού τύπου που αφορούν το εμπόριο της χώρας με τρίτες χώρες ή ομάδες χωρών. Στην κατηγορία αυτών των χωρών στα δημοσιεύματα γίνεται αναφορά και σε στοιχεία εμπορίου για τον μήνα Απρίλιο. Η εγκυρότητα αυτών των στοιχείων δεν είναι δυνατόν να διακριβωθεί, παρά μόνον από τα στατιστικά στοιχεία των χωρών υποδοχής.

Ταυτόχρονα, προβαίνουμε σε σύγκριση στοιχείων για την περίοδο 2013¹-2021, ώστε να φανεί η σταδιακή εκτροπή του ρ/εξωτερικού εμπορίου εν μέσω κυρώσεων.

Εξωτερικό Εμπόριο

Σύμφωνα με την **Κεντρική Τράπεζα της Ρωσίας**, όπως αναφέρεται σε εδώ δημοσιεύματα, οι ρ/εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών από τη χώρα, το 2022, αναμένεται να μειωθούν στα \$505 δις (από \$550 δις το 2021) και οι ρ/εισαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών σε \$321 δις (από \$379 δις το 2021). Η Κεντρική Τράπεζα επίσης εκτιμά ότι η μέση τιμή του πετρελαίου Urals για το 2022 θα κυμανθεί στα \$75 ανά βαρέλι, λαμβανομένων υπόψη και των εκπτώσεων επί των τιμών των ρ/ενεργειακών πρώτων υλών.

Το **2021**, η Ρωσία εξήγε πετρέλαιο, φα και άνθρακα αξίας \$262 δις, που αντιστοίχησαν στο 53% των ρ/εξαγωγών παγκοσμίως. Τον Ιανουάριο-Απρίλιο 2022, η μέση τιμή του ρ/πετρελαίου Urals ήταν \$84,7 ανά βαρέλι (40% υψηλότερη από την αντίστοιχη περίοδο του 2021).

¹ Έτος προ επιβολής των αρχικών κυρώσεων της Δύσης στη Ρωσία, για λόγους προσάρτησης της Κριμαίας.

Το **ρ/Υπ.Οικ.Ανάπτυξης** ανέφερε ότι σχεδόν το ήμισυ του ρ/εξωτερικού εμπορίου το 2021 διεξαγόταν με μη φιλικές χώρες (ειδικά οι χώρες του ομίλου G7 αντιπροσώπευσαν το 25% του ρ/εξωτερικού εμπορίου). Την ίδια χρονιά, ο όγκος του ρ/εξωτερικού εμπορίου με κράτη που δεν υποστήριξαν κυρώσεις ανήλθε σε \$356 δις (ρ/ εξαγωγές: \$214 δις και ρ/εισαγωγές: \$142 δις), ήτοι 45,3% του συνολικού.

Εξωτερικό Εμπόριο με ΕΕ

Οι ευρωπαϊκές εξαγωγές το Α' τρίμηνο 2022, ανήλθαν σε €18,6 δις έναντι €20,3 δις το Α' τρίμηνο 2021 (-8,4%). (στοιχεία Eurostat)

Το δίμηνο Ιαν-Φεβ τ.ε., οι ευρ/εξαγωγές είχαν ανέλθει σε €14,7 δις έναντι €12,3 δις την ίδια περίοδο 2021 (+19,5%). Τον Μάρτιο 2022, οι εξαγωγές αγαθών από τις 27 χώρες της ΕΕ προς τη Ρωσία είχαν ανέλθει σε €3,9 δις έναντι €8,0 δις τον Μάρτιο 2021 (-51,25%).

Οι ευρωπαϊκές εισαγωγές το Α' τρίμηνο 2022 ανήλθαν σε €63,7 δις έναντι €31,2 δις το Α' τρίμηνο 2021 (+104,2%).

Το δίμηνο Ιαν-Φεβ τ.ε., οι ευρ/εισαγωγές είχαν ανέλθει σε €39,9 δις έναντι €19,9 δις την ίδια περίοδο 2021 (+100,5%). Αντίθετα, οι εισαγωγές αγαθών της ΕΕ από τη Ρωσία ανήλθαν σε €23,8 δις έναντι €11,3 δις τον Μάρτιο του 2021 (+110,62%). Η αύξηση των ρ/εξαγωγών οφείλεται κατά κύριο λόγο στις αυξήσεις των τιμών των ενεργειακών προϊόντων.

Την περίοδο 2013-2021, σύμφωνα με στοιχεία της *ρ/Ομοσπονδιακής Τελωνειακής Υπηρεσίας*, η συμμετοχή της ΕΕ² στον ρ/όγκο εμπορίου μειώθηκε από 46,5% σε 35,9%.

Υπενθυμίζεται ότι από τα τέλη Φεβρουαρίου 2022, η ΕΕ έχει εφαρμόσει πέντε δέσμες εξαγωγικών περιορισμών κατά της Ρωσίας, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης της εξαγωγής αγαθών και τεχνολογιών στις αεροπορικές, ναυτιλιακές και διαστημικές βιομηχανίες, προϊόντων διύλισης πετρελαίου, ειδών πολυτελείας και ευρέος φάσματος εξοπλισμού (καυστήρες υγρών καυσίμων, μηχανές διάνοιξης σήραγγας, ορισμένες εργαλειομηχανές, μετασχηματιστές και μπαταρίες, επιταχυντές σωματιδίων, σιδηροδρομικές ατμομηχανές, πυροσβεστικά οχήματα κ.λπ.).

Σύμφωνα με στοιχεία της γερμανικής στατιστικής υπηρεσίας, τα οποία αναπαράγουν εδώ δημοσιεύματα, η Ρωσία έπεσε στην 26η θέση στους γερμανικούς εξαγωγικούς προορισμούς τον Μάρτιο 2022 από τη 15η που είχε καταταγεί τον Φεβρουάριο τ.ε. Κύριος λόγος ήταν μη βούληση ορισμένων γ/εταιρειών να προβούν σε παραδόσεις στη ρ/αγορά λόγω κινδύνων πρόσθετων δυτικών κυρώσεων. Οι γ/εξαγωγές στη Ρωσία μειώθηκαν κατά 136,0% σε σύγκριση με τον Μάρτιο του 2021, από €2,32 δις στα €983,5 εκ.

Ειδικότερα, κατά τον Μάρτιο τ.ε., οι παραδόσεις γ/οχημάτων και ανταλλακτικών στη Ρωσία υπέστησαν καθίζηση στα €19,4 εκ. έναντι €305 εκ. ευρώ τον Μάρτιο 2021 (-93,6%). Οι εξαγωγές γ/αεροσκαφών και εξαρτημάτων στη Ρωσία μειώθηκαν σχεδόν στο μηδέν έναντι €4,9 εκ. τον Μάρτιο του 2021 (τον Φεβρουάριο 2022 είχαν ανέλθει στα €151,5 εκ.). Οι εξαγωγές ηλεκτρο-μηχανολογικού εξοπλισμού (συμπεριλαμβανομένων εργαλειομηχανών, κινητήρων, στροβίλων, συσκευών ημιαγωγών, μικροκυκλωμάτων, ορισμένων οικιακών συσκευών κ.λπ.)

² Εξαιρουμένου του ΗΒ.

ανήλθαν σε €201 εκ. έναντι €885 εκ. τον Μάρτιο 2021 (-77,3%). Αντίθετα, οι γ/εξαγωγές φαρμακευτικών προϊόντων στη Ρωσία αυξήθηκαν στα €281,2 εκ. έναντι €226 εκ. τον Μάρτιο 2021 (+24,3%).

Σύμφωνα με τα ρ/στατιστικά στοιχεία, μεταξύ 2013-2021, ο όγκος εμπορίου **Ρωσίας-Γερμανίας**, μειώθηκε από \$74,95 δις σε \$56,99 δις (-23,9%). Η συμμετοχή του όγκου εμπορίου Ρωσίας-Γερμανίας μειώθηκε από 8,9% σε 7,3% επί του συνόλου του ρ/εξωτερικού εμπορίου.

- Κύριες ρ/εξαγωγές στη Γερμανία αφορούσαν ορυκτά καύσιμα, χαλκό και τεχνουργήματα, πολύτιμους λίθους και μέταλλα, μηχανολογικό εξοπλισμό, ξυλεία και τεχνουργήματα.
- Κύριες ρ/εισαγωγές από τη Γερμανία αφορούσαν μηχανολογικό εξοπλισμό, οχήματα, φαρμακευτικά, πλαστικές ύλες.

Σε ρ/δημοσιεύματα, τα οποία επικαλούνται στοιχεία της Eurostat, αναφέρεται ότι οι **ιταλικές** εξαγωγές εξοπλισμού, μηχανικών συσκευών, ηλεκτρικών μηχανών προς τη Ρωσία μειώθηκαν τον **Μάρτιο 2022** στα €102 εκ. έναντι €246 εκ. τον Μάρτιο του 2021 (-58,5%), οι παραδόσεις ι/αεροσκαφών και εξαρτημάτων σχεδόν μηδενίστηκαν (τον Μάρτιο 2021 ήταν €20,3 εκ.). Συνολικά, τον Μάρτιο 2022, οι ι/εξαγωγές στη Ρωσία ανήλθαν σε \$349,6 εκ. έναντι \$706,5 εκ. τον Μάρτιο 2021 (-50,5%).

Μεταξύ 2013-2021, ο όγκος εμπορίου **Ρωσίας-Ιταλίας** μειώθηκε από \$53,86 δις σε \$31,35 δις (-22,5%). Η συμμετοχή του διμερούς όγκου εμπορίου επί του συνόλου του ρ/εξωτερικού εμπορίου μειώθηκε από 6,4% σε 4,0%

- Κύριες ρ/εξαγωγές προς Ιταλία αφορούσαν ορυκτά καύσιμα, πολύτιμους λίθους και μέταλλα, χυτοσίδηρο και χάλυβα, πλαστικές ύλες, αργίλιο και τεχνουργήματα.
- Κύριες ρ/εισαγωγές από Ιταλία αφορούσαν μηχανολογικό εξοπλισμό, λιπάσματα, πλαστικές ύλες, ποτά αλκοολούχα και μη.

Όσον αφορά τις ρ/εισαγωγές από τρεις άλλους κύριους εταίρους της Ρωσίας στην ΕΕ, για τον **Μάρτιο 2022** έναντι του Μαρτίου 2021, με την **Ολλανδία** κατεγράφη μείωση κατά 69%, από \$681 εκ. σε \$211,5 εκ., με την **Πολωνία** μείωση κατά 50,8%, από \$660 εκ. σε \$325 εκ. και με τη **Γαλλία** κατεγράφη μείωση 61,0%, από \$465,6 εκ. σε \$178 εκ.

Εξωτερικό Εμπόριο με Χώρες Ασίας

Σύμφωνα με ρ/δημοσιεύματα, την περίοδο Ιαν-Απρ. 2022, ο όγκος εμπορίου μεταξύ **Ρωσίας-Κίνας** προσέγγισε τα \$51,0 δις, αυξημένος κατά 25,9% έναντι της ίδιας περιόδου 2021.

Οι ρ/εξαγωγές ανήλθαν στα \$30,8 δις (+37,8% έναντι της ίδιας περιόδου 2021), ενώ οι **ρ/εισαγωγές** υπερέβησαν οριακά τα \$20 δις (+11,3% σε σχέση με την ίδια περίοδο 2021). Το εμπορικό πλεόνασμα της Ρωσίας με την Κίνα διαμορφώθηκε στα \$10,6 δις (+177% έναντι της ίδιας περιόδου 2021).

Για το 2021, ο όγκος εμπορίου των δύο χωρών είχε αυξηθεί κατά 35,2% έναντι του 2020, προσεγγίζοντας το επίπεδο ρεκόρ των \$141 δις. Η εκτίμηση είναι ότι θα υπερβεί τα \$200 δις το 2023.

Τον Απρίλιο 2022, σύμφωνα με στοιχεία της Γενικής Διοίκησης Κ/Τελωνείων τα οποία επικαλούνται τα ρ/δημοσιεύματα, οι ρ/εξαγωγές προς την Κίνα ανήλθαν σε \$8,9 δις, αυξημένες κατά 53% σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2021. Χαρακτηριστική ήταν η κατά 7,4% μείωση εξαγωγών πετρελαίου σε φυσικό όγκο (σε 25,6 εκ. τόνους) έναντι της πολλαπλάσιας αύξησης

σε αξία. Οι ρ/εισαγωγές από την Κίνα ανήλθαν στα \$3,8 δις (-25,8% έναντι του Απριλίου 2021).

Την περίοδο 2013-2021, ο όγκος εμπορίου Ρωσίας-Κίνας αυξήθηκε από \$88,84 δις σε \$140,70 δις (+22,5%). Η συμμετοχή του διμερούς όγκου εμπορίου επί του συνόλου του ρ/εξωτερικού εμπορίου, αυξήθηκε από 10,5% σε 17,9%.

- Κύριες ρ/εξαγωγές προς την Κίνα αφορούσαν ορυκτά καύσιμα (70% των ρ/εξαγωγών), ξυλεία και τεχνουργήματα, χυτοσίδηρος, χάλυβας, χαλκό, αντιδραστήρες, μηχ. εξοπλισμός, ιχθυηρά.
- Κύριες ρ/εισαγωγές από την Κίνα αφορούσαν μηχανολογικό εξοπλισμό, οχήματα, τηλ. συσκευές, πλαστικές ύλες, οργανικά χημικά προϊόντα, υποδήματα.

Όσον αφορά **λοιπά Ασιατικά κράτη**, κύριους εταίρους της Ρωσίας, για τον Μάρτιο 2022, οι εξαγωγές της **N. Κορέας** στη Ρωσία ανήλθαν, τον Μάρτιο 2022, σε \$352,2 εκ. έναντι \$793,1 εκ. τον Μάρτιο 2021 (-55,6%). Μεταξύ 2013-2021, η συμμετοχή του όγκου εμπορίου Ρωσίας-N. Κορέας, επί του συνολικού ρωσικού, αυξήθηκε από 3,0% σε 3,8%, σε όρους αξίας επίσης αυξήθηκε από \$25,2 δις σε \$29,8 δις.

Οι εξαγωγές από **Τουρκία** ανήλθαν σε \$274,4 εκ. (20% ηλεκτρομηχανολογικός εξοπλισμός, 12% φρούτα, με το 4% των συναλλαγών των τ/εξαγωγών -\$11,2 εκ.- να έχει διεξαχθεί σε ρούβλια) έναντι \$446,0 εκ. τον Μάρτιο 2021 (-38,6%). Την περίοδο 2013-2021, η συμμετοχή του όγκου εμπορίου Ρωσίας-Τουρκίας, επί του συνολικού ρωσικού, αυξήθηκε από 3,9% σε 4,2%, σε όρους αξίας παρέμεινε περίπου σταθερό στα \$33 δις.

Οι εξαγωγές αγαθών από την **Ιαπωνία** στη Ρωσία ανήλθαν σε \$422,9 εκ. (60% οχήματα και ανταλλακτικά) έναντι \$683,8 εκ. του Μαρτίου 2021 (-38,3%). Τον Απρίλιο 2022, οι ρ/εξαγωγές στην Ιαπωνία ανήλθαν σε \$1,45 δις, αυξημένες κατά 67,3% έναντι του Απριλίου 2021. Αντίθετα, οι ρ/εισαγωγές από την Ιαπωνία ανήλθαν σε \$184,2 εκ., μειωμένες κατά 69,3% έναντι του Απριλίου 2021. Σημειώνεται ότι η Ιαπωνία έχει επιβάλει κυρώσεις κατά της Ρωσίας, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης προμήθειας ειδών πολυτελείας, αγαθών διπλής χρήσης (και ημιαγωγών) και εξοπλισμού διύλισης πετρελαίου. Την περίοδο 2013-2021, η συμμετοχή του όγκου εμπορίου Ρωσίας-Ιαπωνίας, επί του συνολικού ρωσικού, μειώθηκε από 3,9% σε 2,5%, σε όρους αξίας επίσης μειώθηκε από \$33,2 δις σε \$19,8 δις.

Όσον αφορά στις συναλλαγές με την **Ινδία**, η συμμετοχή στο ρ/όγκο εμπορίου, μεταξύ 2013-2021, αυξήθηκε από 1,2% σε 1,7%, από \$9,9 δις σε 13,6 δις (+37,4%). Οι ρ/εξαγωγές στην Ινδία αφορούν κυρίως ορυκτά καύσιμα, αμυντικά και μηχανολογικά προϊόντα (η Ινδία σταδιακά υποκαθιστά τις εισαγωγές ρωσο-καζαχικού πετρελαίου -Caspian Pipeline- από το ρ/πετρέλαιο Ουραλίων), ενώ οι ρ/εισαγωγές αφορούν κυρίως φαρμακευτικά, γεωργικά και μηχανολογικά προϊόντα, με το διμερές εμπόριο να συναλλάσσεται και στα νομίσματα των δύο χωρών (ρούβλι-ρουπία).

Χώρες BRICS

Αξιοσημείωτη επίσης είναι η μεταβολή του ρ/εξωτερικού εμπορίου με τις άλλες χώρες του ομίλου **BRICS**, των οποίων το συνδυασμένο μερίδιο στο συνολικό ρ/εξωτερικό εμπόριο, την περίοδο 2013-2021, αυξήθηκε από 12,4% σε 20,7% (από \$105,3 δις σε \$162,9 δις, +54,7%).

Χώρες KAK/ΕΑΟΕ

Μεταξύ 2013-2021, το μερίδιο των **χωρών KAK** στο συνολικό ρ/εξωτερικό εμπόριο, μειώθηκε από 13,6% σε 12,2% (από \$114,8 δις σε \$95,9 δις, ήτοι -16,4%). Αντιθέτως, το μερίδιο

των χωρών της Ευρασιατικής Οικονομικής Ένωσης αυξήθηκε από 7,5% σε 8,8% (από \$62,9 δις σε \$69,1 δις, +9,8%).

Διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο

Σύμφωνα με ρ/δημοσιεύματα, μετά τις κυρώσεις των διεθνών συστημάτων πληρωμών Visa και Mastercard επί των διασυνοριακών ρ/αγορών, αυτές οδηγήθηκαν σε κατάρρευση. Σύμφωνα με στοιχεία της ρ/Ένωσης Εμπορικών Εταιρειών Διαδικτύου (ACIT), το διασυνοριακό εμπόριο Α' Τριμήνου 2022, λαμβάνοντας υπόψη τη θετική δυναμική Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου, αυξήθηκε κατά 11%, στα 88,6 δις ρούβλια (\$1,2 δις). Τα μερίδια των χωρών από τις οποίες πραγματοποιήθηκαν οι κύριες αγορές ήσαν: 75% από Κίνα, 11% από ΗΠΑ, 6% από ΗΒ και 1,3% από Ιταλία.

Ωστόσο, οι Ρ/καταναλωτές αντιστάθμισαν την αδυναμία πραγματοποίησης αγορών στα περισσότερα ξένα ηλεκτρονικά καταστήματα με παραγγελίες από τοπικούς διαδικτυακούς λιανοπωλητές, των οποίων ο κύκλος εργασιών αυξανόταν από μήνα σε μήνα (+64% το Α' Τρίμηνο τ.ε., έναντι της ίδιας περιόδου 2021, στα 1,16 τρις ρούβλια (\$16,3 δις).

Συμπεράσματα:

- Η τάση αύξησης του όγκου εμπορίου σε αξίες μεταξύ ΕΕ και Ρωσίας τον Ιανουάριο του 2022 ανακόπτεται και εντείνεται η τάση αναπροσανατολισμού των ρ/εμπορικών ροών με τις χώρες Ασίας (κυρίως Κίνα), BRICS, ΕΑΟΕ που έχει διαμορφωθεί προοδευτικά μετά το 2014. Η Γερμανία είναι οι χώρα που καταγράφει τις μεγαλύτερες απώλειες.

- Με δεδομένο τον αναπροσανατολισμό των ρ/εμπορευματικών ροών προς ανατολάς (ιδίως για τα ορυκτά καύσιμα και παρά τη διεκδίκηση σημαντικών εκπτώσεων από τους φιλικά προσκείμενους εμπορικούς εταίρους), ο όγκος του ρ/εξωτερικού εμπορίου με τις φιλικές χώρες αναμένεται να αυξηθεί, εκ των πραγμάτων, σημαντικά, σε σχέση με το 45,3% που είχε ανέλθει το 2021.

-Το μεγάλο εμπορικό πλεόνασμα της Ρωσίας κατά το 1^ο Τρίμηνο του 2022, οφείλεται στις υψηλές τιμές των εξαγομένων ενεργειακών προϊόντων, στην μείωση των ρ/εισαγωγών λόγω των δυτικών κυρώσεων.